

Міністерство освіти і науки України
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»

Соціально-гуманітарний факультет
Історико-філософське відділення
Кафедра історії України

В. М. Чумак

Методичні рекомендації щодо вивчення навчальної дисципліни «Сучасна
історіографія історії України» для здобувачів вищої освіти за другим
(магістерським) рівнем вищої освіти 2 року навчання спеціальності 014.03
Середня освіта (історія)

Одеса-2019

**УДК: 930(477) “19-20”(072)
Ч-90**

Друкується за рішенням вченої ради Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Протокол № 3 від 31 жовтня 2019 р.

Чумак В. М. Методичні рекомендації щодо вивчення навчальної дисципліни «Сучасна історіографія історії України» для здобувачів вищої освіти за другим (магістерським) рівнем вищої освіти 2 року навчання спеціальності 014.03 Середня освіта (історія). Одеса: Університет Ушинського, 2019. 30 с.

У методичних рекомендаціях подано програму курсу «Сучасна історіографія історії України», плани практичних занять зі списками літератури до кожної теми, питання для самоконтролю. Вміщено методичні вказівки щодо організації самостійної й індивідуальної навчально-творчої роботи, критерії оцінювання й форми контролю знань студентів, список рекомендованих джерел та літератури з курсу.

Рецензенти:

Михайлуца М. І., доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри українознавства, історико-правових та мовних дисциплін Одеського національного морського університету.

Савченко В. А., доктор історичних наук, доцент, професор кафедри історії України Державного закладу «Південноукраїнського національного педагогічного університету Імені К. Д. Ушинського».

©Університет Ушинського, 2019 р.
© Чумак В. М., 2019 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, ОПП, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка	Статус дисципліни: Вибіркова	
Модулів – 2	Освітньо-професійна програма: Середня освіта (Історія)	Мова навчання: українська	
		Рік навчання:	
		2-й	2-й
Індивідуальне навчально-дослідне завдання: <i>творча робота (есе)</i>	Спеціальність: 014.03 Середня освіта (Історія)	Семестр:	
Загальна кількість годин – 120		3-й	2, 3-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 1,6 самостійної роботи студента – 5	Рівень вищої освіти: другий (магістерський)	Лекції	
		16 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		12 год.	4 год.
		Самостійна робота	
		52 год.	68 год.
		Індивідуальні завдання:	
		40 год.	40 год.
		Вид контролю: залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 23% / 77%

для заочної форми навчання – 10% / 90 %

2. Пояснювальна записка

Мета викладання навчальної дисципліни «Сучасна історіографія історії України» полягає у засвоєнні студентами особливостей сучасної історіографічної ситуації в Україні, новітніх досягнень вітчизняної, української зарубіжної, зарубіжної та пострадянських національних історіографій у дослідженні історії України.

Передумови для вивчення дисципліни: Навчальна дисципліна «Сучасна історіографія історії України» вивчається на основі теоретичних знань і практичних умінь, що студенти засвоїли із передбачених програмою базових курсів «Історіографія історії України», «Історія історичної науки» «Філософія історії», «Методологія та методика наукових досліджень», «Сучасна історіографія зарубіжних країн».

Очікувані результати навчання: Унаслідок вивчення навчальної дисципліни студенти мають

Знати:

- основні поняття курсу, методологію історіографічного аналізу;
- сутність, особливості сучасної історіографічної ситуації в Україні;
- ідейно-наукові напрямки і течії, наукові школи;
- проблемне поле сучасної історіографії історії України;
- інтелектуальні біографії знакових постатей сучасної української історіографії;
- тенезу та діяльність організаційних структур української історичної науки.

Уміти:

- користуватись термінами й поняттями сучасної історичної науки;
- володіти методикою історіографічного аналізу;
- визначати місце місце того чи іншого історика, наукової школи в історіографічному процесі;
- застосовувати набуті знання у викладацькій та науково-дослідній роботі.

Опанувати такі компетентності:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК-1 Здатність до набуття спеціалізованих концептуальних знань на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, зокрема в контексті дослідницької роботи;
- ЗК-2. Здатність до критичного осмислення проблем у навчанні та/або професійній діяльності та на межі предметних галузей;
- ЗК-3. Здатність до розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог;

ЗК-4. Здатність до проведення дослідницької та/або інноваційної діяльності;

ЗК-10. Здатність ефективно оволодівати новою інформацією для успішного застосування знань, тобто мати мобільні знання.

Фахові компетентності спеціальності(ФК):

ФК-1. Відтворювати, пояснювати та аналізувати новітні досягнення з історії України та всесвітньої історії, історіографії та методології історичної науки;

ФК-2. Інтерпретувати історичні процеси в Україні в контексті загальноісторичного всесвітнього простору.

ФК-8. Відрізнати специфіку у підходах до вирішення проблем в галузі історії представників різних наукових напрямів та шкіл, критично осмислювати новітні досягнення історичної науки;

ФК-12. Брати участь у дискусії з певної наукової проблеми, у різних формах наукової комунікації;

ФК-13. Виявляти і критично осмислювати історичні та історіографічні джерела різних видів, аналізувати наукові тексти та узагальнювати цю інформацію;

Міждисциплінарні зв'язки: Знання навчальних дисциплін: «Історія України», «Історіографія історії України», «Філософія історії», «Історія історичної науки» сприяють опануванню курсу «Сучасна історіографія історії України».

3. Програма навчальної дисципліни «Сучасна історіографія історії України».

Модуль 1. Сучасна історіографічна ситуація в Україні: теорія, історія, інституалізація.

Тема 1. Передумови й соціокультурний контекст сучасної історіографічної ситуації в Україні.

Природа історіографії, її місце в процесі історичного пізнання. Передумови формування сучасної історіографічної ситуації в Україні. Українська історіографія на переломі: від тоталітарного монізму до плюралізму і гласності (друга половина 1980-х – початок 1990-х рр.). Революція понять. Поворот до національної історії.

Політичний та соціокультурний контекст сучасної історіографічної ситуації. Державна історична політика, політика пам'яті та історична пам'ять в незалежній Україні.

Тема 2. Основні напрями, методологічні моделі й інституалізація сучасної української історіографії.

Методологічна переорієнтація пострадянських істориків. Напрями сучасної української історіографії. Дискусії щодо кризи української історичної науки кінця XX – початку XXI ст. Модерн і постмодерн в сучасній історіографії історії України. Сучасний український гранд-наратив: підходи, концепції, реалізація.

Трансформації організаційної структури історичної науки в Україні й зарубіжній україністиці. Наукові установи, часописи, громадські об'єднання

істориків. Регіональні центри й наукові школи сучасного українського історіописання.

Модуль 2. Проблемне поле, обличчя і образи сучасної історіографії історії України. Сучасна українська історична дидактика.

Тема 3. Проблемне поле сучасної української історіографії.

Теорія та історія історичної науки у дослідженнях українських істориків. Києво-руська проблематика, «Переяславський комплекс», українське націєтворення модерної доби й Українська революція 1917-1921 рр., українська радянська спадщина, український вимір Другої світової війни, українсько-російські, українсько-єврейські, українсько-польські відносини в сучасній вітчизняній, українській зарубіжній і зарубіжній історіографії: дискусії й інтерпретації. «Спільна історія» в дослідженнях української й пострадянських національних історіографій.

Тема 4. Біоісторіографія. Сучасна українська історична дидактика.

Інтелектуальні біографії знакових постатей сучасної вітчизняної, української зарубіжної і зарубіжної історіографії історії України.

Сучасні підходи до історичної освіти в Україні. Шкільний підручник як історіографічне явище. Підготовка кадрів істориків.

3.1. Структура навчальної дисципліни «Сучасна історіографія історії України»

Назви модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1. Сучасна історіографічна ситуація в Україні: теорія, історія, інституалізація.												
Тема 1. Передумови й соціокультурний контекст сучасної історіографічної ситуації в Україні.	28	4	2	-	10	12	28	2	-	-	10	16
Тема 2. Основні напрями, методологічні	30	4	4	-	10	12	30	2	2	-	10	16

моделі й інституалізація сучасної української історіографії.												
Разом за модулем 1	58	8	6	-	20	24	58	4	2	-	20	32
Модуль 2. Проблемне поле, обличчя і образи сучасної історіографії історії України. Сучасна українська історична дидактика.												
Тема 3. Проблемне поле сучасної української історіографії.	32	4	4	-	10	14	32	2	2	-	10	18
Тема 4. Біоісторіографія. Сучасна українська історична дидактика.	30	4	2	-	10	14	30	2	-	-	10	18
Разом за модулем 2	62	8	6	-	20	28	62	4	2	-	20	36
Усього годин	120	16	12	-	40	52	120	8	4	-	40	68

4. Практичні заняття

4.1. Теми практичних занять

№ з/п	Тема заняття	Кількість годин	
		Денна	Заочна
	Модуль 1. Сучасна історіографічна ситуація в Україні: теорія, історія, інституалізація.		
1	Державна історична політика та історична пам'ять в Україні: сутність, етапи формування, сучасний стан	2	-
2	Напрями й методологічні моделі сучасної української історіографії	2	2
3	Трансформації організаційної структури історичної науки в Україні й зарубіжній україністиці	2	-
	Модуль 2. Проблемне поле, обличчя і образи		

	сучасної історіографії історії України. Сучасна українська історична дидактика.		
4	Проблемне поле сучасної української історіографії	2	-
5	Семінар-дискусія: «Історик в Україні: відповідальність, виклики і відповіді»	2	-
6	Круглий стіл : «Сучасні методи й підходи у викладанні історії України у XXI столітті»	2	2
	Усього:	12	4

4.2. Плани практичних занять

Тема № 1. Державна історична політика та історична пам'ять в Україні: сутність, етапи формування, сучасний стан (2 год.).

Питання для обговорення:

1. Соціокультурне тло сучасної історіографічної ситуації в Україні.
2. Державна історична політика в Україні кінця XX – початку XXI ст.
3. Генеза та сучасний зміст поняття історичної пам'яті.
4. Меморіалізація як чинник формування історичної пам'яті.
5. Історичний календар.
6. Війна пам'ятей на пострадянському просторі.

Л і т е р а т у р а

1. Бондар В. Державна політика історичної пам'яті в Україні 1999-2000: основні тенденції. Історіографічні дослідження в Україні / Гол. р.В.А.Смолій. НАН України, Інститут історії України. К.: Інститут історії України, 2013. Вип. 23. С.377-401.
2. Васірук І. Феномен історичної пам'яті: історіографічний аспект. Україна-Європа-Світ. Міжнародний збірник наукових праць. Серія: Історія, Міжнародні відносини. 2012. Вип. 9. С. 311-316. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ues_2012_9_37
3. Грицак Я. Пам'ять і нація. Страсті за націоналізмом. Есеї. К.: Критика, 2011. С. 261-278.
4. Гриценко О. Президенти і пам'ять. Політика пам'яті президентів України (1994-2014): підґрунтя, послання, реалізація, результати. К, 2017. 1135 с.
5. Історична наука, історична пам'ять і національна свідомість модерної доби в Україні, Білорусі і Польщі / Упор. В.В.Масненко, Ю.П.Присяжнюк. Черкаси: Вертикаль, 2011. 182 с.
6. Історія, пам'ять, політика. Збірник статей / Упоряд. Г. Касьянов, О. Гайдай. НАН України, інститут історії України; Higher Education Support Program. К.: Інститут історії України, 2016. 277 с.

7. Киридон А. М. Студії пам'яті у соціогуманітарному мейнстимі України: осмислення та перспективи. Історична пам'ять. Науковий збірник. Вип. 32. Полтава, 2015. С. 9-22.
8. Кравченко В. Поневолення історією: Радянська Україна в сучасній історіографії. В. Кравченко. Україна, імперія, Росія. Вибрані статті з модерної історії та історіографії. К.: Критика, 2011. С. 455-528.
9. Пам'ять як поле змагань. Україна модерна. 2009. Ч. 4 (15). К.: Критика, 2009. 353 с.
10. Смолій В. А., Удод О. Я. Історія інститутська, історія українська (ювілейні роздуми з академічної проблематики). Український історичний журнал (далі - УІЖ). 2012. № 1. С. 4-28.
11. Снайдер Тімоті. Комеморативна зумовленість / Втрати через вшанування [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.historians.in.ua/index.php/en/zabuti-zertvy-viyny/956-tymoti-snaider-komemoratyvna-zumovlenist-vtraty-cherez-vshanuvannia>
12. Чумак В. Місця пам'яті у соціокультурному просторі України: регіональний аспект. Суспільно-політичний та соціокультурний розвиток південного регіону України: історичні традиції і сучасні тенденції. Матеріали науково-практичної конференції 3 квітня 2014 року. Одеса: Видавництво ОРІДУ НАДУ, 2014. С. 116-120.

Тема № 2. Напрями й методологічні моделі сучасної української історіографії (2 год.)

Питання для обговорення:

1. Методологічна, світоглядна та дидактична функції сучасної української історіографії.
2. Методологічна переорієнтація пострадянських істориків.
3. Концептуальна історія: «революція понять».
4. Сучасний український гранд-наратив: підходи, концепції, реалізація (обговорення дискусії вітчизняних і зарубіжних істориків. Статті учасників дискусії публікувалися в «Українському історичному журналі» впродовж 2012-2013 рр.).
5. Наукові школи сучасної української історичної науки.

Л і т е р а т у р а

1. Академічні й до академічні образи української історіографії/ Ред. кол. В.А.Смолій (голова), О.А.Удод (відп. ред.) Д.С.Вирський та інш. НАН України. Інститут історії України. К.: Ін-т історії України, 2012. 720 с.
2. Бондар В. Сучасна українська історіографія в контексті світових тенденцій. Дисциплінарні виміри української історіографії: Колективна монографія. К.: Інститут історії України, 2015. С. 275 - 318.

3. Бондар В. Сучасна українська історіографія: підсумки і виклики.[Електронний ресурс]. Режим доступу: http://resource.history.org.ua/publ/Idvu_2014_25_7
4. Верменич Я. Локальна історія як науковий напрям: традиції та інновації / Наук. ред. В. А. Смолій. К.: Ін-т історії України НАН України, 2012. 284 с.
5. Галушко К.Ю. У пошуках common sense: до дискусії з приводу національного гранд-нарративу. УІЖ. 2013. № 1. С. 4-23.
6. Грінченко Г.Г., Реброва І.В., Романова І.М. Усна історія в пострадянських дослідницьких практиках (на прикладах сучасних Білорусії, Росії та України). УІЖ. 2012. № 4. с. 172-187.
7. Грицак Я. Українська історіографія 1991-2001: десятиліття змін. Україна модерна. 2005. Ч.9. С. 43-68.
8. Зашкільняк Л. Методологічні аспекти світового історіографічного процесу і сучасна українська історична наука. Українська історіографія на зламі ХХ і ХХІ століть: здобутки і проблеми. Львів, 2004. С. 24-57.
9. Історіографічний словник. Навчальний посібник для студентів історичних факультетів / За ред. С.І.Посохова. Х., 2004. 320 с.
10. Калакура Я.С. Категорія «українська історіографія» в структурі понять історичної науки. Ейдос. Вип. 5. К., 1910/1911. С. 289-296.
11. Калакура Я. Українська історіографія: Курс лекцій. 2-е вид., доп. К.: Генеза, 2012. 512 с. (Пиріг Р.Я. [Рец]: Український історичний журнал (далі – УІЖ). 2013. № 1. С.191-195).
12. Калакура Я.С. Українська історіографія: теоретико-методологічні засади й основні етапи розвитку Історичний журнал. 2003. № 1. С.98-106.
13. Касьянов І.В., Толочко О.П. Національні історії і сучасна історіографія: виклики та небезпеки при написанні нової історії України. УІЖ. 2012. № 6. с. 4-25.
14. Кісь О. Р. Жіноча історія як напрямок історичних досліджень: становлення феміністської методології. УІЖ. 2012. № 2. С. 159-172.
15. Ковальський М.П. Деякі теоретичні питання української історіографії. Джерелознавчі та історіографічні проблеми історії України. Теорія й методологія. Міжвузівський збірник наукових праць. Дніпропетровськ, 1995. С. 5-16.
16. Колесник І.І. Українська історіографія (XVIII – початок ХХ століття). Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. К: Генеза, 2000. 256 с.
17. Колесник І.І. Українська культура та історіографія: історія ментальностей / УІЖ. 2002. № 1. С.26-37.
18. Колесник І.І. Українська історіографія: концептуальна історія. К.: Ін-т історії України НАН України, 2013. 566 с. (Калакура Я.С. [Рец.]: УІЖ. 2014. № 1.– С. 206-213; Онопрієнко В.І. [Рец.]: УІЖ. 2014. № 4. С.216-222.
19. Колесник І.І. Українська історіографія як історія понять Ейдос. Вип. 5. К., 2010/2011. С. 51-68.
20. Коляструк О. Історія повсякденності як об'єкт історичного дослідження: історіографічні і методологічні аспекти. Х.: Курсор, 2008. 128 с.

- 21.Магочій П.Р. Конструювання чи деконструкція: як повинна виглядати «майбутня» історія України? УІЖ. 2013. № 4. С. 4-7.
- 22.Острянюк А. Наукові школи: несучасні сучасники. Історик і влада. Колективна монографія / Відп. ред. В. Смолій; тв. керівник проекту І. Колесник; Авт. кол.: В. Андреев, О. Богдашина та інш. НАН України. Інститут історії України. К.: Інститут історії України НАН України, 2016. С.303-328.
- 23.Острянюк А. Наукові історичні школи в Україні: фантоми української історіографії Історіографічні дослідження в Україні / Гол ред В. А. Смолій. К.: Інститут історії України, 2012. Вип. 22. С. 293-312.
- 24.Плохій С.М. Якої історії потребує сучасна Україна? УІЖ. 2013. № 3. С.4-12.
- 25.Попова Т.Н. Историография как теория истории. Записки історичного факультету Одеського університету. 1997. Вип. 4. С.115-126.
- 26.Попова Т.Н. О понятии «историографический процесс». Харківський історіографічний збірник. 1995. Вип. 1. С. 45-59.
- 27.Портнов А. «Західні» категорії в українській пострадянській історіографії: мовні зміни в епоху перекладів. Україна модерна. 2010. № 5(16). С. 153-182.
- 28.Потульницький В.А. Українська та світова історична наука: Рефлексії на межі століть УІЖ. 2000. № 1. С.3-20; № 2. С.27-46; № 3. С.22-43; № 4. С.20-36.
- 29.Потульницький В.А. Щодо дослідницьких пріоритетів у справі створення нового академічного синтезу української історії в контексті історії світової УІЖ. 2014. № 1. С.4-20.
- 30.Реєнт О.П. Сучасна історична наука в Україні: шляхи поступу. УІЖ. 1999. №3. С. 3-22.
- 31.Сухий О. Сучасна історична наука в Україні: візії та напрямки: [Електронний ресурс]. Доступно з: [ues_2012_10_5\(1\).pdf](#)
- 32.Сухий О. Сучасні школи історіописання в Україні: [Електронний ресурс]. Доступно з: www.nbuv.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Uks/2012_21/60Suniy.pdf
- 33.Таран Л.В. Провідні тенденції світової історіографії в ХХ ст. та проблеми кризи сучасної української історичної науки. УІЖ. 1998. № 5. С.30-39; № 6. С.85-92.
- 34.Терно С. Вони грають зовсім не так, або Постмодернізм в сучасній українській історіографії. Генеза: Політологія, історія, філософія. 2004. № 1. С. 92-111.
- 35.Удод О. Українська історична дидактика: академічний дискурс. (До 80-річчя Інституту історії України) / За ред. Валерія Смолія. НАН України. Інститут історії України. К.: Інститут історії України, 2016. 214 с.
- 36.Українська історіографія на зламі ХХ і ХХІ століть: здобутки і проблеми. кол. моногр. За ред. Леоніда Зашкільняка. Львів, 2004. 404 с.

Тема № 3. Трансформації організаційної структури історичної науки в Україні й зарубіжній україністиці (2 год.).

Питання для обговорення:

1. Академічні інституції історичної науки в Україні: загальна палітра, структура, дослідницькі практики.
2. Університети як осередки історичної науки в Україні.
3. Наукові центри зарубіжної україністики.
4. Наукові часописи й неперіодичні видання з вітчизняної історії та історіографії.
5. Громадські об'єднання науковців, викладачів історії України.

Лі т е р а т у р а

1. Академічні й доакадемічні образи української історіографії/ Ред. кол. В.А.Смолій (голова), О.А.Удод (відп. ред.) Д.С.Вирський та інш. НАН України. Інститут історії України. К.: Ін-т історії України, 2012. 720 с.
2. Винар Л., Атаманенко А. Українське історичне товариство: сорок років діяльності (1965-2005). Нью-Йорк-Острог, 2006. 117 с.
3. Дмитрієнко М.Ф., Шелюх Т.М. Історична періодика на Україні в радянський час. УІЖ. 1971. № 1. С.121-134.
4. Жданович О.В. «Український історичний журнал» - десять років у Мережі УІЖ. 2013. № 1. С.106-118.
5. Коваль М.В., Рубльов О.С. Інститут історії України НАН України: перше двадцятиріччя (1936-1956). УІЖ. 1996. № 6. С.50-68.
6. Колесник І. Університетська історіографія в Україні: ретроспективи та перспективи. Історія та історики у Львівському університеті: традиції та сучасність. До 75-ліття створення історичного факультету / За ред. Л. Зашкільняка, П. Серженги. Львів: ПАІС, 2015. С. 55-62.
7. Українська історіографія на зламі XX і XXI століть: здобутки і проблеми. Колективна монографія за редакцією Леоніда Зашкільняка. Львів, 2004. 405 с.
8. Калакура Я. Українська історіографія. Курс лекцій. К.: Генеза, 2004. 496 с. (Соколов В.М., Солдатенко В.Ф.[Рец]: УІЖ. 2005. № 2. С.214-216).
9. Калакура Я. Українська історіографія: Курс лекцій. 2-е вид., доп. К.: Генеза, 2012. 512 с. (Пиріг Р.Я. [Рец]: УІЖ. 2013. № 1. С.191-195).
10. Іванко А.Б. Історики України XIX – XX ст. (Нариси української історіографії). Кіровоград, 2001- 382 с..
11. Калакура Я. Українська історіографія: Курс лекцій. 2-е вид., доп. К.: Генеза, 2012. 512 с. (Пиріг Р.Я. [Рец]: Український історичний журнал (далі – УІЖ). 2013. № 1. С.191-195).
12. Колесник І. Інститут історії України: Нове українське відродження. К.: Інститут історії України, 2016. 273 с.
13. Полонська-Василенко Н.Д. Українська Академія Наук. Нарис історії. К., 1993. 414 с.
14. Сакада Л. «Український історик»: Генеза, тематика, постаті. Нью-Йорке, Київ: Видавництво імені Олени Теліги, 2003. 328 с.

15. У лежцатах тоталітаризму. Перше двадцятиріччя Інституту історії НАН України (1936-1956). Збірник документів і матеріалів. У 2 ч. Ч. 1. 1936-1944). [Б. м.] [б.в.]. 1996. 147с.; Ч. 2. (1936-1956). К., 1996. 247 с.
16. Удод О. Українська історична дидактика: академічний дискурс. (До 80-річчя Інституту історії України) / За ред. Валерія Смоля. НАН України. Інститут історії України. К.: Інститут історії України, 2016. 214 с.
17. Українська історіографія на зламі ХХ і ХХІ століть: здобутки і проблеми. Колективна монографія за редакцією Леоніда Зашкільняка. Львів, 2004. 405 с.
18. Ясь О. «На чолі республіканської науки...» Інститут історії України (1936 – 1986): Нариси з інституціональної та інтелектуальної історії (до 80-річчя установи). К.: Інститут історії України, 2016. 542 с.

Тема № 4. Проблемне поле сучасної української історіографії.

Питання для обговорення:

1. Теорія та історія історичної науки у дослідженнях сучасних українських істориків.
2. Києво-руська проблематика, середньовічна та ранньомодерна історія України: сучасні прочитання.
3. Сучасні інтерпретації українського націєтворення модерної доби та української революції 1917 – 1921 рр.
4. Українська радянська спадщина у сучасній вітчизняній, українській зарубіжній та зарубіжній історіографії.

Л і т е р а т у р а

1. Грицак Я. Нарис історії України: формування модерної української нації ХІХ – хх ст. Навчальний посібник. К.: Генеза, 1996. 360 с.
2. Дисциплінарні виміри української історіографії: Колективна монографія / Відп. ред. та кер. авт. кол. О. А. Удод. НАН України. Інститут історії України. К.: Інститут історії України, 2015. 462 с.
3. Загорний І. А. Нариси української історіографії К.: Видавництво імені Олени Теліги, 2011. 240 с.
4. Коваль М.В. Політика проти історії: українська історична наука в Другій світовій війні й перші повоєнні роки . УІЖ. 2002. № 1. С. 3-26.
5. Колесник І. Українське історієписання 1960-1980-х рр.: культурні розриви та метаморфоз. Світло й тіні радянського історієписання: Матеріали міжнародної наукової конференції (Київ, 22-23 травня 2013 р.) / За ред. В. А. Смоля. К.: Інститут історії України НАН України, 2015. С. 169-175.
6. Кондратюк К., Сухий О. Сучасна національна історіографія новітньої історії України (1914 – 2009) / Навчальний посібник. Львів, 2010. 262 с.
7. Кравченко В. Поневолення історією: Радянська Україна в сучасній історіографії. В. Кравченко. Україна, імперія, Росія. Вибрані статті з модерної історії та історіографії. К.: Критика, 2011. С. 455-528.

8. Кравченко В. Переяславський комплекс в українській історіографії Там само. С. 197-275.
9. Кравченко В. Україна, імперія, Росія. Огляд сучасної історіографії. Там само. С. 391-454.
10. Плохій С. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності. Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2016. 493 с.
11. Плохій С. Козацький міф. Історія і націєтворення в епоху імперій. Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2018. 400 с.
12. Портнов А. Українська радянська історіографія: до постановки проблеми. Сучасність. 2000. № 6. С. 112-116.
13. Потульницький В.А. Україна і всесвітня історія: Історіософія світової та української історії XVII-XX століть. К.: Либідь, 2002. 480 с.
14. Світло й тіні українського радянського історіописання: Матеріали міжнародної наукової конференції (Київ, Україна, 22-23 травня 2013 р.) К.: Інститут історії України НАН України, 2015. С. 9-16.
15. Скоблик В.П. Історія Русі-України XI – XVIII ст. у контексті міжцивілізаційних відносин (особливості тоїнбіанської інтерпретації) // Український історичний журнал (далі – УІЖ). 1998. - № 5. С. 16-29.
16. У лещатах тоталітаризму. Перше двадцятиріччя Інституту історії НАН України (1936-1956). Збірник документів і матеріалів. У 2 ч. Ч. 1. 1936-1944). [Б. м.] [б.в.]. 1996. 147с.; Ч. 2. (1936-1956). К., 1996. 247 с.
17. Україна: процеси націєтворення / Упоряд. Андреас Каппелер; пер. з нім. К.: К.І.С., 2011. 416 с.
18. Удод О. Історична наука періоду «застою»: проблема взаємин історика і влади. Дисциплінарні виміри української історіографії: Колективна монографія. К.: Інститут історії України, 2015. С. 233-275.
19. Юсова Н. Генезис концепції давньоруської народності в історичній науці СРСР (1930-ті – перша половина 1940-х рр.). Вінниця: ТОВ «Консоль», 2005. 545 с.
20. Яковенко Н. Нарис історії України з найдавніших часів до кінця XVIII ст. 380 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: history.franko.lviv.ua
21. Яковенко Н. Паралельний світ. Дослідження з історії уявлень та ідей в Україні XVI-XVII ст. К.: Критика, 2002. 416 с.
22. Яремчук В. Ідеологічні ідентичності істориків в радянській Україні . Світло й тіні радянського історіописання: Матеріали міжнародної наукової конференції (Київ, 22-23 травня 2013 р.) / За ред. В. А. Смолія. К.: Інститут історії України НАН України, 2015. С. 43 - 52.
23. Яремчук В. Минуле в історичній науці УРСР післясталінської доби. Острог: НУ «Острозька академія», 2009. 526 с.

Тема № 5. Семінар-дискусія: «Історик в Україні: відповідальність, виклики і відповіді» (2 год.).

Питання для обговорення:

1. Які якості, на Вашу думку, мають бути притаманні українському історику у ХХІ столітті?
2. Поколіннева структура сучасної української історичної науки.
3. Стиль історичного мислення, типи сучасних істориків України.
4. Історик і влада: проблеми взаємовідносин.
5. Історик і суспільство.
6. Історик на полі битви за пам'ять.

Л і т е р а т у р а

1. Бондар В. Сучасна українська історіографія: підсумки і виклики.[Електронний ресурс]. Режим доступу: http://resource.history.org.ua/publ/Idvu_2014_25_7
2. Вчені Інституту Історії України. Біобібліографічний довідник. Серія «Українські історики». Випуск 1. К.: Інститут історії України НАН України, 1998. 430 с.
3. Історик і влада. Колективна монографія / Відп. ред. А. В. Смолій; Тв. кер. проекту І. Колесник; Авт. кол. В. Андреев, О. Богдашина та інш. НАН України. Інститут історії України. К.: Інститут історії України НАН України, 2016. 543 с.
4. Історія, пам'ять, політика. Збірник статей / Упоряд. Г. Касьянов, О. Гайдай. НАН України, інститут історії України; Higher Education Support Program. К.: Інститут історії України, 2016. 277 с.
5. Історик на зламі епох. Станіслав Кульчицький: Матеріали до бібліографії. Інтерв'ю. Спогади / Упоряд. бібліогр.: І. Кузьміна, О. Юркова; Авт. історіограф. Нарису О. Юркова. НАН України. Інститут історії України. К.: Інститут історії України, 2016. 531 с.
6. Колесник І.І. Українська історіографія (XVIII – початок ХХ століття). Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. К: Генеза, 2000. 256 с.
7. Кравченко В. Історик для України / В. Кравченко. Україна, імперія, Росія. Вибрані статті з модерної історії та історіографії. К.: Критика, 2011. С. 133-196.
8. Кульчицький С. Історія і час. Роздуми історика. УІЖ. 1992. № 4. С. 3-10.
9. Одеські історики. Енциклопедичне видання. Том 1. (початок ХІХ – середина ХХ ст.) Одеса: Друкарський дім, 2009. 480 с.
10. Портнов А. Історії істориків. Обличчя і образи української історіографії ХХ століття. К.6 Критика, 2011.
11. Українські історики ХХ століття. Біобібліографічний довідник. Серія «Українські історики». Випуск 2, частина 1. Київ; Львів, 2003. 396 с.
12. Українські історики ХХ століття. Біобібліографічний довідник. Серія «Українські історики». Випуск 2, частина 2. К., 2004. 383 с.

Тема № 6. Круглий стіл : «Сучасні методи й підходи у викладанні історії України у ХХІ столітті» (2 год).

Питання для обговорення:

1. Як рекомендує викладати історію у XXI столітті у Європі Рада Європи?
2. Нова концепція історичної освіти в Україні: за і проти.
3. Шкільний підручник як історіографічне явище.
4. Як підготувати майбутнього вчителя історії до роботи у полікультурному середовищі?
5. Як використовувати інтерактивні методи в межах початкової підготовки, щоб допомогти молодим вчителям у роботі в мультикультурних класах?
6. Яким має бути курс вітчизняної історії у вищих навчальних закладах?

Л і т е р а т у р а

1. Грицак Я. Як викладати історію України після 1991 року. Страсті за націоналізмом. Есеї. К.: Критика, 2011. С. 17-32.
2. Історія ради примирення. Заява учасників круглого столу науковців та вчителів історії 14-15 січня 2011 року. Нова доба. Науково-методичний часопис з історичної та громадянської освіти. 2011. № 1. С.1.
3. Кульчицький С. Історична освіта в школі. Там само. С. 2-5.
4. Комаров Ю. С., Мисан В. О., Осмоловський А. О., Білоножко С. В., Зайцев О. Ю. Історія епохи очима людини. Україна і Європа у 1900 – 1939 роках / Навчальний посібник для 10 класу загальноосвітніх навчальних закладів. К.: Генеза, 2004. 254 с.
5. Міжнародна наукова конференція «Світло й тіні українського радянського історіописання» та круглий стіл «Викладання больових точок історії України ХХ ст. у школах» (Загальний огляд). Світло й тіні українського радянського історіописання: Матеріали міжнародної наукової конференції (Київ, 22-23 травня 2013 р.) К.: Інститут історії України НАН України, 2015. С. 9-16.
6. Нові підходи до історичної освіти в умовах багатокультурного суспільства: навч. посіб. Для студентів ВНЗ / К. О. Баханов, С. С. Баханова, Є. В. Більченко та інш. Львів: ЗУКЦ, 2012. 164 с.
7. Разом на одній землі. Історія України багатокультурна: навч. посібник. Львів, ЗУКЦ, 2012. 332 с.
8. Рекомендація Рес (2001) 15 про викладання історії в двадцять першому столітті в Європі. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.refworld.org.ru/cgi-bin/texis/vtx/rwmain/opensslpdf.pdf?reldoc=y&docid=55cc59a24>
9. Сучасні підходи до історичної освіти. Методичний додаток до навчального посібника «Історія епохи очима людини. Україна та Європа в 1900 – 1939 рр.» / Уклад. І. Костюк, П. Кендзьор. Львів, НВФ «Українські технології», 2004. 128 с.
10. Українська історична дидактика. К.: Генеза, 2000. 367 с.
11. Удод О. Українська історична дидактика: академічний дискурс. (До 80-річчя Інституту історії України) / За ред. Валерія Смолія. НАН України. Інститут історії України. К.: Інститут історії України, 2016. 214 с.

- 12.Чумак В. М., Іванова І. М. Гендерний вимір сучасної історичної освіти. Українська культура XX – XXI ст.: гендерний аспект: Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих учених (Одеса, 10-11 листопада 2011 р.). Одеса, 2011. Вип. III. С. 167-170.
- 13.Шкільна історія очима істориків-науковців: Матеріали робочої наради з моніторингу шкільних підручників історії України. К., 2008. 127 с.
- 14.Яковенко Н. Концепція нового підручника української історії. Громадянська освіта. 2010. № 6 (550). С. 1-12.

5. Самостійна та індивідуальна навчально-дослідна робота

5.1.Зміст самостійної роботи

Назва теми	Кількість годин		Форма контролю
	Денна	Заочна	
Модуль 1. Сучасна історіографічна ситуація в Україні: теорія, історія, інституалізація.			
Перебудова в Україні, її специфіка та наслідки в історіографії	6	5	Усне опитування
Спільна історія у політиках пам'яті в Україні, Росії, Білорусі, Молдові.	6	7	Усне опитування
Понятійний апарат сучасної української історіографії.	6	7	Тестування
Регіональні центри й наукові школи сучасного українського історіописання.	5	5	КМР
Модуль 2. Проблемне поле, обличчя і образи сучасної історіографії історії України. Сучасна українська історична дидактика.			
Українське націєтворення у ранньомодерну добу: сучасне прочитання	6	5	Тестування
Радянські інтерпретації й прочитання української минувшини: погляд із XXI століття.	6	7	Усне опитування
Історія Півдня України в сучасній українській історичній науці.	5	5	Тестування
Обличчя і образи сучасної зарубіжної україністики: інтелектуальні біографії.	6	7	Усне опитування
Гендерні аспекти викладання вітчизняної історії у школі.	6	5	КМР

Усього:	52	68	
----------------	-----------	-----------	--

5.2. Методичні рекомендації з організації самостійної роботи

Самостійна робота студентів має за мету більш глибоке засвоєння ними теоретичних та аналітичних основ курсу, розвиток творчого мислення, набуття навиків та вмінь у самостійному виборі різних методів пізнання. Самостійна робота тісно узгоджується з лекційним курсом і проводиться за усіма основними темами.

Самостійна робота передбачає конкретні визначені викладачем питання теми, які студент готує самостійно. Форми організації самостійної роботи залежать від складності окремих тем та навчальних можливостей груп та студентів. Пропонуються наступні форми: самостійне опрацювання вказаної наукової літератури, її реферування, обговорення на колоквіумах, перевірка отриманих знань на контрольних роботах.

Працюючи самостійно слід скористатися підручниками, посібниками, рекомендованою літературою, науково-довідниковими виданнями, можливостями Інтернету. Обов'язковою умовою самостійної роботи є застосування знань, набутих при вивченні інших тем курсу, а також інших історичних дисциплін. Важливим є посилення на історичні джерела та наукову літературу.

В процесі самостійної роботи слід проявляти творчість і вміння відстоювати власну точку зору. Основну увагу слід звертати на центральну проблему вивчення історії рідного краю – взаємозв'язок регіональної історії з загально історичними процесами, подіями і явищами.

5.3. Зміст індивідуальних навчально-дослідних завдань (ІНДЗ)

№ з/п	Завдання	Кількість годин	
		Денна	Заочна
	Модуль 1. Сучасна історіографічна ситуація в Україні: теорія, історія, інституалізація.		
1	Наукова публікація з теми магістерської роботи.	4	4
2	Рецензія на монографію (статтю) зі списку рекомендованої літератури та глосарій (словник) нових понять та термінів з рецензованої роботи (на вибір).	4	4
3	Огляд публікацій у одному з періодичних наукових видань (на вибір – «Український історичний журнал», «Історіографічні дослідження в Україні», «Проблеми історії України: факти, судження пошуки», «Ейдос» та інш., рік, число, випуск - на вибір).	4	4
	Модуль 2. Проблемне поле, обличчя і образи сучасної історіографії історії України. Сучасна		

	українська історична дидактика.		
1	Аналіз сучасних інтерпретацій однієї з актуальних тем проблем) історії України (на вибір).	4	4
2	Дослідження історії України у працях сучасних вітчизняних, зарубіжних, українських зарубіжних істориків (на вибір)	4	4
	Разом	20	20

5.4.Методичні рекомендації з організації індивідуальної навчально-творчої роботи

Індивідуальне навчально-дослідницьке завдання (ІНДЗ) – специфічний вид позааудиторної індивідуальної роботи студента навчального, наукового чи навчально-дослідницького характеру, яке використовується в процесі вивчення програмного матеріалу навчального курсу. Результатами ІНДЗ може бути підготовка наукових звітів, участь (з публікацією тез доповідей) у науково-практичних конференціях, олімпіадах, публікація наукових статей тощо. Зміст, форми, звітність, порядок і критерії оцінювання ІНДЗ встановлюється згідно пропозицій викладача кафедри.

Мета ІНДЗ - самостійне вивчення на основі першоджерел, монографій, наукової, науково-популярної та довідкової літератури частини програмного матеріалу, його систематизація, аналіз та узагальнення, закріплення та практичне застосування знань студента з навчального курсу.

Зміст ІНДЗ – це завершена теоретична або практична робота в межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь і навичок, одержаних в процесі лекційних, семінарських занять та самостійної роботи.

Орієнтована структура ІНДЗ:

- Вступ - зазначається тема, мета і завдання роботи, її основні положення, а також стан наукової розробки проблеми і її значення.
- Теоретичне обґрунтування – виклад базових теоретичних положень, законів, принципів тощо, на основі яких виконується завдання.
- Методи, які використовуються при виконанні роботи.
- Основні результати роботи – подаються статистичні або якісні результати роботи, схеми, діаграми, порівняльні таблиці, описи, систематизована реферативна інформація, її аналіз. Послідовність постановки викладу результатів дослідження повинна відповідати темі і дослідницьким завданням.
- Висновки.
- Список використаних джерел і літератури. Список слід розміщувати в порядку посилань в тексті або алфавітному порядку прізвищ перших авторів чи заголовків.
- Додатки.

Порядок подання та захист ІНДЗ:

- Звіт про виконання ІНДЗ подається у вигляді скріпленого зошита (реферату) з титульною сторінкою стандартного зразка і внутрішнім наповненням із

зазначенням усіх позицій змісту завдання (за об'ємом 10-12 аркушів друкованого тексту через 1,5 інтервали).

- ІНДЗ подається викладачу не пізніше, ніж за 2 тижні до підсумкового тестування.
- ІНДЗ оцінюється викладачем на основі попереднього з ним ознайомлення та усного захисту на підсумковій конференції.
- Оцінка за ІНДЗ є обов'язковим компонентом екзаменаційної оцінки і враховується при виведенні підсумкової оцінки. Питома вага ІНДЗ у загальній оцінці визначається викладачем.

6. Критерії оцінювання та засоби діагностування результатів навчання.

Критерії оцінювання за різними видами роботи

Вид роботи	бали	Критерії
Практичні заняття	0 балів	Студент був присутній на заняттях, але не зміг відповісти на питання й не брав участі у їх обговоренні.
	2 бали	Студент частково відповів на питання, але не ознайомлений з джерелами і не брав участі у дискусії.
	3 бали	Студент частково відповів на поставлені питання, брав участі у їх обговоренні,
	4 бали	Студент відповів на поставлені питання, брав участь у дискусії, знає факти, але недостатньо вміє їх узагальнювати й робити висновки.
	5 балів	Студент дав правильну відповідь та розкрив суть питання, виявив здатність до аналізу й синтезу фактичного матеріалу, брав активну участь у дискусії.
Індивідуальне навчально-дослідне завдання	0 балів	Робота копійлива, виконана з фактичними помилкам
	5 балів	Творча робота виконана самостійно, але тема розкрита не повністю, відсутні посилання на використані джерела та літературу
	10 балів	Творча робота виконана самостійно. Тема розкрита сповна. Студент продемонстрував виразно авторське бачення розв'язання проблеми, глибоке знання джерел, літератури.
Контрольна модульна робота (тест)	5 балів	Правильні відповіді на запитання першого рівня складності
	10 балів	Правильні відповіді на запитання першого та другого рівня складності

	15 балів	Правильні відповіді на запитання першого, другого та третього рівня складності
--	----------	--

Критерії оцінювання за всіма видами контролю

Сума балів	Критерії оцінки
Відмінно (90 – 100 А)	Студент має здатність до набуття спеціалізованих концептуальних знань на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, зокрема в контексті дослідницької роботи; ефективно оволодівати новою інформацією для успішного застосування знань, тобто мати мобільні знання. Вміє відтворювати, пояснювати та аналізувати новітні досягнення з історії України та всесвітньої історії, історіографії та методології історичної науки, інтерпретувати історичні процеси в Україні в контексті загальноісторичного всесвітнього простору. Здатний відрізняти специфіку у підходах до вирішення проблем в галузі історії представників різних наукових напрямів та шкіл, критично осмислювати новітні досягнення історичної науки, брати участь у дискусії з певної наукової проблеми у різних формах наукової комунікації, виявляти і критично осмислювати історичні та історіографічні джерела різних видів, аналізувати наукові тексти та узагальнювати цю інформацію.
Добре (82-89 В)	Студент в цілому має здатність до набуття спеціалізованих концептуальних знань на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, зокрема в контексті дослідницької роботи; оволодіння новою інформацією для успішного застосування знань, тобто має мобільні знання. Вміє відтворювати, пояснювати та аналізувати новітні досягнення з історії України та всесвітньої історії, історіографії та методології історичної науки, але має певні прогалини у інтерпретації історичних процесів в Україні в контексті загальноісторичного всесвітнього простору. Здатний відрізняти специфіку у підходах до вирішення проблем в галузі історії представників різних наукових напрямів та шкіл, критично осмислювати новітні досягнення історичної науки, брати участь у дискусії з певної наукової проблеми у різних формах наукової комунікації, виявляти і критично осмислювати історичні та історіографічні джерела різних видів, аналізувати наукові тексти та узагальнювати цю інформацію

Добре (74-81 C)	Студент в цілому має здатність до набуття спеціалізованих концептуальних знань на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, зокрема в контексті дослідницької роботи, оволодіння новою інформацією для успішного застосування знань, тобто має мобільні знання. Вміє відтворювати, пояснювати та аналізувати новітні досягнення з історії України та всесвітньої історії, історіографії та методології історичної науки, але має певні прогалини у інтерпретації історичних процесів в Україні в контексті загальноісторичного всесвітнього простору. Здатний відрізняти специфіку у підходах до вирішення проблем в галузі історії представників різних наукових напрямів та шкіл, критично осмислювати новітні досягнення історичної науки, брати участь у дискусії з певної наукової проблеми у різних формах наукової комунікації, але не сповна може виявляти і критично осмислювати історичні та історіографічні джерела різних видів, аналізувати наукові тексти та узагальнювати цю інформацію.
Задовільно (64-73 D)	Студент демонструє слабку здатність до набуття спеціалізованих концептуальних знань на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, зокрема в контексті дослідницької роботи, має труднощі у оволодінні новою інформацією для успішного застосування знань, тобто має слабкі мобільні знання. Частково вміє відтворювати, пояснювати та аналізувати новітні досягнення з історії України та всесвітньої історії, історіографії та методології історичної науки, але має серйозні прогалини у інтерпретації історичних процесів в Україні в контексті загальноісторичного всесвітнього простору. В цілому здатний відрізняти специфіку у підходах до вирішення проблем в галузі історії представників різних наукових напрямів та шкіл, критично осмислювати новітні досягнення історичної науки, але не може брати участі у дискусії з певної наукової проблеми у різних формах наукової комунікації, не сповна може виявляти і критично осмислювати історичні та історіографічні джерела різних видів, аналізувати наукові тексти та узагальнювати цю інформацію.
Задовільно (60-63 E)	Студент демонструє слабку здатність до набуття спеціалізованих концептуальних знань на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, зокрема в контексті дослідницької роботи, оволодіння новою інформацією для успішного застосування знань, тобто має дуже слабкі мобільні знання. Частково вміє відтворювати, пояснювати та аналізувати новітні досягнення з історії України та всесвітньої історії, історіографії та методології історичної науки, але не може

	інтерпретувати історичні процеси в Україні в контексті загальноісторичного всесвітнього простору. Не сповна розуміє специфіку у підходах до вирішення проблем в галузі історії представників різних наукових напрямів та шкіл, має труднощі з критичним осмисленням новітніх досягнень історичної науки, не може брати участі у дискусії з певної наукової проблеми у різних формах наукової комунікації. В цілому здатний, але не демонструє вміння виявляти і критично осмислювати історичні та історіографічні джерела різних видів, аналізувати наукові тексти та узагальнювати цю інформацію.
Незадовільно (35-59 FX)	Студент не володіє навчальним матеріалом

Засоби діагностування результатів навчання

- Залік;
- усне опитування;
- стандартизовані тести;
- контрольні модульні роботи;
- реферати;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- творчо-дослідницькі самостійні завдання;
- індивідуальні завдання.

1. Форми контролю

Основні терміни і визначення

Поточно-модульний контроль (ПМК) – це один з видів контролю стану засвоєння знань та вмінь студента з модуля навчальної дисципліни. Поточно-модульний контроль включає оцінювання знань студента під час проведення семінарських занять, виконання завдань самостійної та індивідуальної роботи, тестування, колоквіуму, контрольної роботи і проведення модульної контрольної роботи.

Підсумковий контроль (ПК) – це контроль рівня засвоєння знань та вмінь студента в цілому з навчальної дисципліни, для якої навчальним планом передбачений екзамен.

Підсумковий контроль здійснюється в усній і (або) письмовій формі за вибором кафедри, також за результатами виконання індивідуального навчально-дослідницького завдання з поданням відповідного звіту.

Самоконтроль – самостійна робота студента з підручником, навчальним посібником, конспектом лекцій, рекомендованою літературою з метою перевірки рівня засвоєння програмового матеріалу навчальної дисципліни..

Рейтинговий показник студента з навчальної дисципліни – це числова величина, яка дорівнює сумі набраних студентом знань балів під час вивчення та контролю знань з усіх модулів дисципліни за встановленою для дисципліни шкалою розподілу балів.

Рейтинг студента – це порядкова позиція студента в академічній групі за результатами навчання з навчальної дисципліни. Оцінка, отримана студентом у разі повторного оцінювання результатів навчання, на сукупний рейтинг студента не впливає.

Шкала оцінювання знань студента встановлює взаємозв'язки між рейтинговим показником з дисципліни, національною шкалою оцінювання знань студента і шкалою оцінок ECTS.

Поточно-модульний контроль

Загальна кількість балів, що відводиться на навчальну дисципліну – 100 балів

Розподіл і затвердження за кожними видом роботи балів поточно-модульного контролю здійснюється з урахуванням наступних підходів.

Кількість балів розподіляється відповідно по модулях відповідно до їх кількості і змісту згідно з робочою програмою навчальної дисципліни.

У межах кожного модулю кількість балів розподіляється по змістових модулях за різними видами навчальної діяльності студента і на модульну контрольну роботу.

В межах змістового модулю кількість балів розподіляється за такими видами навчальної діяльності студента:

- усна відповідь на семінарських заняттях та колоквіумах;
- поточні контрольні роботи;
- тестування;
- публікації у наукових виданнях;
- участь у наукових гуртках та проблемних групах;
- участь у розробці навчально-методичних матеріалів;
- підготовка рефератів, доповідей;
- розв'язання завдань;
- самостійна та індивідуальна робота із змістового модулю;
- доповіді та повідомлення на наукових конференціях різного рівня.

Модульна контрольна робота проводиться у письмовій формі після вивчення всіх змістових модулів у формі опитування, тестування, поточних контрольних робіт тощо. Форма і зміст модульної контрольної роботи визначається кафедрою.

Певну кількість балів студент одержує за виконання завдань самостійної та індивідуальної роботи з окремого модулю і підготовку відповідного звіту про її виконання.

Бали за відвідування занять не нараховуються, водночас зменшується кількість балів за пропуск занять без поважних причин.

Організація і порядок проведення поточно-модульного контролю

Загальний порядок оцінювання знань студента за кредитно-модульною системою, порядок розподілу балів, форми і види завдань, критерії оцінювання знань тощо для кожної навчальної дисципліни доводяться викладачем до відома студентів на початку навчального семестру.

Поточно-модульний контроль передбачає перевірку стану засвоєння визначеної системи елементів знань та вмінь студентів з того чи іншого модулю.

Оцінювання знань з того чи іншого змістового модулю проводиться за результатами проведення семінарських занять, виконання студентами самостійної роботи та інших завдань, передбачених робочою навчальною програмою та обов'язкового виконання студентом модульної контрольної роботи.

Результати поточно-модульного контролю виставляються в журналах обліку роботи академічних груп.

Організація і проведення модульної контрольної роботи

До модульної контрольної роботи допускаються студенти у разі виконання ними усіх передбачених видів робіт і завдань, передбачених робочою навчальною програмою для даного модулю, в тому числі завдання самостійної роботи, реферати, контрольні роботи, тестування тощо.

Модульні контрольні роботи проводяться у письмовій формі.

У разі, коли студент не з'явився на проведення модульної контрольної роботи без поважних причин, він отримує нуль балів.

Перездача модульної контрольної роботи допускається у строки, які встановлюються викладачем.

2. Розподіл балів, що присвоюються студентам

Поточний контроль (практичні заняття, самостійна робота, контрольні модульні роботи, ІНДЗ)				Сума
Модуль 1		Модуль 2		
Т.1	Т.2	Т.3	Т.4	
25 балів	25 балів	25 балів	25 балів	100 балів

3. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	

82-89	B	добре	зараховано
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

4. Питання для самоконтролю

1. Соціокультурні передумови й контекст сучасного історіографічного процесу в Україні.
2. Державна історична політика в незалежній Україні (1991-2016 рр.).
3. Періодизація новітньої історіографії історії України.
4. Методологічна переорієнтація пострадянських істориків історії України.
5. Понятійно-термінологічний апарат сучасної української історіографії.
6. Концепт національна (колективна) історична пам'ять як наукова категорія.
7. Регіоналістика як міждисциплінарний науковий напрям в сучасній українській історичній науці.
8. Формування соборності національної історичної науки.
9. Діяльність українознавчих зарубіжних центрів наприкінці ХХ – на початку ХХІ ст..
10. Трансформації організаційних структур історичної науки в Україні.
11. Провідні регіональні центри й наукові школи історіографії історії України.
12. «Знакові постаті» сучасної вітчизняної історіографії історії України.
13. «Знакові постаті» сучасної української зарубіжної історіографії історії України.
14. «Знакові постаті» сучасної зарубіжної історіографії історії України.
15. Проблеми теорії й історії історичної науки у працях сучасних вітчизняних дослідників.
16. Києво-руська проблематика в сучасній українській і зарубіжній історіографії.
17. Переяславський комплекс в сучасній історіографії.
18. Сучасна українська й зарубіжна історіографія українського національного відродження ХІХ – початку ХХ ст..
19. Сучасна історіографія української національно-демократичної революції 1917-1921 рр.
20. Сучасна історіографія Голодомору в Україні 1932-1933 рр.
21. Україна у Другій світовій війні: проблеми та їх сучасні інтерпретації.
22. ОУН-УПА в сучасних історичних дискусіях.
23. Сучасні трансформаційні процеси в Україні в оцінках зарубіжних дослідників.

24. Шкільний підручник як історіографічне явище. Проблеми шкільної історичної освіти.
25. Підготовка наукових кадрів істориків в Україні.

11. Рекомендована література

Базова

1. Грицак Я.Й. Українська історіографія 1991-2001: десятиліття змін. Україна модерна. 2005. Ч. 9. С. 43-68.
2. Дашкевич Я. Дорогами української Кліо (про становище історичної науки в Україн. Україна в минулому. Вип. 8. К. – Львів, 1996. С. 54-64.
3. Загорний І. А. Нариси української історіографії К.: Видавництво імені Олени Теліги, 2011. 240 с.
4. Зашкільняк Л. Замітки про сучасну українську історіографію. Україна ХХ ст.: культура, ідеологія, політика. К.: Ін-т історії України, 2009. Випуск 15. С.13-29.
5. Зашкільняк Л. Методологічні аспекти світового історіографічного процесу і сучасна українська історична наука. Українська історіографія на зламі ХХ і ХХІ століть: здобутки і проблеми. Львів, 2004. С. 24-57.
6. Зашкільняк Л. Сучасна світова історіографія: Посібник для студентів історичних спеціальностей університетів. Львів: ПАІС, 2007. 312 с.
7. Історіографічний словник Навч. посіб. для студентів історичних факультетів університетів / С.І. Посохов, С.М. Куделя, Л.Ю. Зайцев. Харків: Східно-регіональний центр гуманітарно-освітніх ініціатив, 2004. 320 с.
8. Історична наука: термінологічний та понятійний довідник. К., 2002. 439 с.
9. Калакура Я. Українська історіографія: Курс лекцій. 2-е вид., доп. К.: Генеза, 2012. 512 с.
10. Калакура Я. Цивілізаційні орієнтири новітньої української історіографії // Історіографічні дослідження в Україні / Гол. р. В.А.Смолій. НАН України, Інститут історії України. К.: Інститут історії України, 2014. Вип. 24. С.23-37.
11. Колесник І.І. Українська історіографія: концептуальна історія. К.: Ін-т історії України НАН України, 2013. 566 с.
12. Колесник І.І. Українська історіографія як історія понять. Ейдос. Альманах теорії та історії історичної науки. Київ, 2010\2011. Випуск 5. С. 51-68.
13. Кравченко В. Україна, Імперія, Росія. Вибрані статті з модерної історії та історіографії. К.: Критика, 2011. 542 с.
14. Потульницький В.А. Українська та світова історична наука: Рефлексії на межі століть . Український історичний журнал (далі – УІЖ). 2000. № 1. С.3-20; № 2. С.27-46; № 3. С.22-43; № 4. С.20-36.
15. Реєнт О.П. Сучасна історична наука в Україні: шляхи поступу. УІЖ. 1999. №3. С. 3-22.
16. Від совєтського до національного: тенденції в написанні історії України з 1991 року. Україна. Процеси націєтворення / Упор. Андреас Каппелер; пер. З нім. К.: «К.І.С», 2011. С.31-38.
17. Сухий О. Сучасна історична наука в Україні: візії та напрямки: [Електронний ресурс]. Доступно з: ues_2012_10_5(1).pdf

18. Сухий О. Сучасні школи історіописання в Україні: [Електронний ресурс].
Доступно з: www.nbuv.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Uks/2012_21/60Suniy.pdf

Допоміжна

19. Академічні й доакадемічні образи української історіографії/ Ред. кол. В.А.Смолій (голова), О.А.Удод (відп. ред.) Д.С.Вирський та інш. НАН України. Інститут історії України. К.: Ін-т історії України, 2012. 712 с.
20. Атаманенко А. Образ української зарубіжної історіографії. Ейдос. Альманах теорії та історії історичної науки. Київ, 2006. Випуск 1. Ч. 1. С. 255-284.
21. Батуріна С. До питання про представлення української історії в дидактичній літературі Російської Федерації. Історіографічні дослідження в Україні / Гол. ред. В.А.Смолій. НАН України, Інститут історії України. К.: Інститут історії України, 2011. Вип. 21. С.315-334.
22. Бондар В. Державна політика історичної пам'яті в Україні 1999-2000: основні тенденції. Історіографічні дослідження в Україні. НАН України, Інститут історії України. К.: Інститут історії України, 2013. Вип. 23. С.377-401.
23. Ващенко В. Ліміти історичного письма української історіографії: відкриті запитання щодо класичних режимів історіописання. Ейдос. Альманах теорії та історії історичної науки. Київ, 2006. Випуск 1. Ч. 1. С. 185-198.
24. Верменич Я. Локальна історія як науковий напрям: традиції та інновації / Наук. Ред. В.А.Смолій. К.: Ін-т історії України НАН України, 2012. 284 с.
25. Верменич Я.В. Локально-регіональні студії вітчизняного наративу. УІЖ. 2013. № 3. С.4-23.
26. Галушко К. Сучасна українська історіографія між наукою та пропагандою. Лекція на історичному факультеті Київського національного університету ім.. Т.Г.Шевченка 07.04.2016 [Електронний ресурс]. Доступно з: www.youtube.com/watch?v=OjkEBXcupMQ
27. Гломозда К.Ю. Стан сучасної української історіографії та визначення її ролі в сучасному суспільстві. Магістеріум. Випуск 17: Історичні студії. К., 2004. С.81-91.
28. Гломозда К. Сучасні погляди на проблему переосмислення історичного минулого: [Електронний ресурс]. Доступно з: www.inst-ukr.lviv.ua/files/23/800Hlomosda.pdf
29. Головка В. «Археологія кризи історичної науки»: «сам як інший». Ейдос. Альманах теорії та історії історичної науки. Київ, 2005. Випуск 1. С. 271-280.
30. Гриценко О. Президенти і пам'ять. Політика пам'яті президентів України (1994 – 2014): підґрунтя, послання, реалізація, результати. К.: «К.І.С», 2017. 1136 с.
31. Грінченко Г.Г., Реброва І.В., Романова І.М. Усна історія в пострадянських дослідницьких практиках (на прикладах сучасних Білорусії, Росії та України). УІЖ. 2012. № 4. С. 172-187.
32. Жданович О.В. «Український історичний журнал» - десять років у Мережі УІЖ. 2013. № 1. С.106-118.

- 33.Зашкільняк Л. Радянські міфи у сучасній українській історіографії: час змін і замін. Відеолекція на історичному факультеті Київського національного університету ім.. Т.Г.Шевченка: [Електронний ресурс]. Доступно з: www.youtube.com/watch?v=vtBNuh5xE_8
- 34.Іванко А.Б. Історики України XIX – XX ст. (Нариси української історіографії). Кіровоград, 2001- 382 с..
- 35.Історична наука, історична пам'ять і національна свідомість модерної доби в Україні, Білорусі і Польщі / Упор. В.В.Масненко, Ю.П.Присяжнюк. Черкаси: Вертикаль, 2011.182 с.
- 36.Калакура Я.С. Українська історіографія: теоретико-методологічні засади й основні етапи розвитку. Історичний журнал. 2003. № 1. С.98-106.
- 37.Касьянов І.В., Толочко О.П. Національні історії і сучасна історіографія: виклики та небезпеки при написанні нової історії України. УІЖ. 2012. № 6. С. 4-25.
- 38.Кісь О.Р. Жіноча історія як напрямок історичних досліджень: становлення феміністської методології. УІЖ. 2012. № 2. С.159-172.
- 39.Колесник І.І. Українська історіографія в полі інтелектуальної історії: Modern or Postmodern? Ейдос. Альманах теорії та історії історичної науки. Київ, 2005. Випуск 1. С. 227-246.
- 40.Коляструк О. Історія повсякденності як об'єкт історичного дослідження: історіографічні і методологічні аспекти. Х.: Курсор, 2008. 122 с.
- 41.Коцур В.П., Коцур А.П. Історіографія історії України. Курс лекцій. Чернівці: Золоті литаври, 1999. 520 с.К., 1996.
- 42.Кульчицький С. Історична освіта в школі. Нова доба. 2011. № 1. С. 2-5.
- 43.Кульчицький С. Історія і час. Роздуми історика. УІЖ. 1992. № 3. С.3-10.
- 44.Куций І. Образи Сходу і Заходу в українській історіографії: між реальним та уявним простором. УІЖ. 2019. № 2. С. 144 – 160.
- 45.Магочій П.Р. Конструювання чи деконструкція: як повинна виглядати «майбутня» історія України? УІЖ. 2013. № 4. С. 4-7.
- 46.Майборода О.Н. Національна історія заслуговує бути більш живою, ніж мертвою. УІЖ. 2013. № 1. С.24-28.
- 47.Матях З.М. Сучасна українська новістика та перспективи наукових пошуків. УІЖ. 2008. № 6. С.150-164.
- 48.Острянюк А. Наукові історичні школи в Україні: фантоми української історіографії. Історіографічні дослідження в Україні / Гол. ред. В.А.Смолій. – НАН України, Інститут історії України. К.: Інститут історії України, 2012. Вип. 22. С.293-312.
- 49.Пам'ять як поле змагань. Україна модерна. 2009. Ч. 4(15). К.: Критика, 2009. 353 с.
- 50.Плохій С.М. Якої історії потребує сучасна Україна? УІЖ. 2013. № 3. С.4-12.
- 51.Портнов А. Історії істориків. Обличчя й образи української історіографії XX століття. К.: Критика, 2011. 237 с.
- 52.Портнов А. Сучасна історіографія українського націєтворення: кілька спостережень . Україна. Процеси націєтворення / Упор. Андреас Каппелер; пер. з нім. К.: «К.І.С», 2011. С.39-47.

- 53.Потульницький В.А. Україна і всесвітня історія: Історіософія світової та української історії XVII-XX століть. К.: Либідь, 2002. 480 с.
- 54.Потульницький В.А. Щодо дослідницьких пріоритетів у справі створення нового академічного синтезу української історії в контексті історії світової. УІЖ. 2014. № 1. С.4-20.
- 55.Савченко С. Сучасна українська історіографія: спроба характеристики. Сучасність. 1999. № 11. С. 127-131.
- 56.Смолій В.А., Удод О.Я., Ясь О.В. Історія інститутська, історія українська (ювілейні роздуми з академічної проблематики). УІЖ. 2012. № 1. С.4-28.
- 57.Сохновський Є Сучасна українська історіографія: реальна криза чи термінологічна плутанина? Український історик. 2001. Ч. 1-4. С. 118-134.
- 58.Україна – Росія: діалог історіографій: Матеріали міжнар. наук. конф.: [Електронний ресурс] / За ред. В.Ф. Верстюка. К., Чернігів: Деснянська правда, 2007. Доступно з: <http://www.siver-litopis.cn.ua/konf/dialog.pdf>
- 59.Українська історична дидактика. К.: Генеза, 2000. 367 с.
- 60.Українська історіографія на зламі XX і XXI століть: здобутки і проблеми. кол. моногр. За ред. Леоніда Зашкільняка. Львів, 2004. 404 с.
- 61.Яковенко Н. Кілька спостережень над модифікаціями українського національного міфу в історіографії. Дух і літера. 1998. № 3-4. С. 113-124.
- 62.Яковенко Н. Нариси кризової історіографії. Критика. Київ, 2006. Ч. 1- 2 (99-100). С. 23-27.
- 63.Яковенко Н. Одна Клію; дві історії. Критика. Київ, 2002. Ч. 12 (62). С. 12-14.
- 64.Ясь О. Українська зарубіжна історіографія 1945-1991 рр. в світлі рефлексій її репрезентантів. Ейдос. Альманах теорії та історії історичної науки. Київ, 2005. Випуск 1. С. 333-358.

Інформаційні ресурси Інтернет

1. Сайт Інституту історії України НАН України («Український історичний журнал», Енциклопедія історії України й т.д):
www.history.org.ua
2. Сайти «Історія України»:
http://ukraine-com.ua/history_u/index.htm
<http://sb7878.ucoz.ru>
- 3.Сайт бібліотеки ПНПУ імені К.Д.Ушинського:
<http://library.pdpu.edu.ua>
<http://ebook.pdpu.ua>